

ТЫВАНЫҢ АВИАТОРЛАРЫ КҮШ-АЖЫЛЧЫ ЭЭЛЧЕГ ДЕ

Оросияны Тываның авиаторлары ССРЭ-ниң Агаар Флорунуң хуну күш-ажылчы ээлчег де...

Төрөөн Тываның ак-көк делемнерине ийи он чыл ажыг үени иштинде ужуду турар Тыва АССР-ниң транспортунуң мадарыг ажылдакчызы, Күш-ажылчы Кызыл Тук ордениниң элекциясы Алексей Хунаевич Чиний-оол, Тыва АССР-ниң Дээди Советиники депутаты Мерген Муунук болгаш өскөдөр-даа агаарга ужураарың белик мергежили чедип ал, авиация хуну күш-ажылчы чедишкери-биле уткуп турар Оларның төлөптүг ажыл-ижи өскөдөр үелеринде, Анык коммунист, авиатехник Н. Дозур-оол, «АН-2» самолёттун ужудуучу М. Орусбай, күчү-дукушу Ш. Ондар ытшаң коммунист күш-ажылчы колбазарыңа коллектив кижигүнери чоргардылар.

Кызыл-Красноярск, Кызыл — Красноярск — Иркутск — Улан-Удэ Кызыл-Барнаул аразында амгы үениң реактивтик самолёт «ЯК-40» хун бүрүчүсү пассажирлерини өөрүтүп турар апарган. Бо агаар шугунарны өскөт чаа ажыткыч-лаа, самолёттун когоруу негезинде чедир долаар чыккыт өөрүп турарлар. Бистин республиканың улус ажыл-агыйына «АН-2» деп вертолёттар жөн-дузалың чедирип берген өөрүчү.

Кызыл аэропортуңуң коллективин ССРЭ-ниң XXV съездинин төлөптүг уткуп дээш социализмниң чарымын улам калбаттырарга, боттарының ажылыга улам чаа-чаа чедишкериңер ажуруңа бүрүрүлдү.

Бистин чуртувус бо чылын Агаар Флорунуң хунуңу эзулут төөгүдүг хунерде демделген турар-дыр. Совет кижилер тоску беш чылдын өндүрүштүг планнарын чедишкениң күөсетпешаан, бо байралага күш-ажылчы чаа-чаа тилежелер-биле ужуражып, беш чылдын доостур чылынның планнарын болгаш хулааскелери күөсөдүр дээш, ССРЭ-ниң XXV съездинин төлөптүг уткуп дээш кызымаккай ажылдап турарлар.

Совет улус, социализмниң акы-дуума чурттары, бурун-гаар чүткүлдүг бүгү кижиги төрөлгөтөн Ага-чурттуң Улут дайынына Совет Эвилелинин тилежинин бээр 30 чыл болганын байрала-биле демделген. Ол дайын Совет күрүениң быжымы, оң Чесектиг Күштериниң күчү-шылдыгы тилегиңиз-биле чынаан. Шериг-агаар күштери чер кырынын шериглери-биле болгаш Шериг-Талай Флорунуң калы фамиште удуу тлүчүктүрүмүзү көрүпкөн.

Совет улус, социализмниң акы-дуума чурттары, бурун-гаар чүткүлдүг бүгү кижиги төрөлгөтөн Ага-чурттуң Улут дайынына Совет Эвилелинин тилежинин бээр 30 чыл болганын байрала-биле демделген. Ол дайын Совет күрүениң быжымы, оң Чесектиг Күштериниң күчү-шылдыгы тилегиңиз-биле чынаан. Шериг-агаар күштери чер кырынын шериглери-биле болгаш Шериг-Талай Флорунуң калы фамиште удуу тлүчүктүрүмүзү көрүпкөн.

Совет улус, социализмниң акы-дуума чурттары, бурун-гаар чүткүлдүг бүгү кижиги төрөлгөтөн Ага-чурттуң Улут дайынына Совет Эвилелинин тилежинин бээр 30 чыл болганын байрала-биле демделген. Ол дайын Совет күрүениң быжымы, оң Чесектиг Күштериниң күчү-шылдыгы тилегиңиз-биле чынаан. Шериг-агаар күштери чер кырынын шериглери-биле болгаш Шериг-Талай Флорунуң калы фамиште удуу тлүчүктүрүмүзү көрүпкөн.

КҮҮСЕДИРИНГЕ БЕЛЕН

Фоторепортаж

Сос шак четкелек турда-ла, аэропортка ажыл хайныгып эгелээр. Самолёттарның даашкызын кулакта уюкталар, пассажирлерниң чуга-соогу туйуктеги бээр. Ол өйдө кийик өнүгүп кеткен кижилер тус-тус хамаарышан унаастарыңа далажыптар.

БАШТАЙГЫ САМОЛЁТТАР

Тыва Арат Республика уезинде ТАР-ның чоңуңа кула кылдыр Совет Эвилели ак-көк дээрини ээрелээр — самолёттарын берип эгелээр. Ыланга самолёттарын араттар сужар-хеме, «ужар-бежия» дээш аны-зы-бүрү чүүлдерге дөмөйлөп, оларны хонган черинге кижиги бажы кизирт кылдыр чыгып келгеш, магадал көөр турганнар. Тывага эн баштай ужуп келген ийи самолёттун дугайын «Шы» солунуңа бир артыңга ичкен мыңчаар бижээ: «Бис ийини, бистин коммунист, бистин нам, чынар-ыстың айткышкыңиз эзу-

УЖАР-ХЕМЕ КӨРГЕНИМ

Мен Кызыл хоорайга 1935 чылда шериг келдиришкениңге келгеш, ол хөвөр хоорайның ийи дээр чурттакчыларының бирээзи апарган мен. Баштайгы самолётту Тыва Арат Республиканың 15 чыл оюн таварыштыр көргөн мен. Ол хүн самолётка улусту олуртуп алгаш, хоорай кызылыңа ужулуп турар чүве чораз. Ужар-хеме, хонар черде элчег манаан улус эелдир, мен ол хүн олуруп четкыкпез мен. Оң соонда Москваже өөрүлүп чоруткаш, 1939 чылда Тывага чедип келгеш, ийи чалгының ийи-ле кижиги оларар самолётка олуруп алгаш, То-жу, Тере-Хөл, Мөңгүн-Тайга районнаже албан-ажыл кызылыңа ужурашкан болган мен. Тывага улаваанда хой олуртуп самолёттар кээп эгелей берди. Черде ырак чок, маргалы үе келген. Албан-лаа хуузу-биле, дынган-лаа чораз, Москва болгаш өске-даа хоорайларже 100 адыг кижиги оларар амгы шаңын реактивтик самолёттарга кыш-лаа улаа олуруп чордум. Эр-

ХАМААТЫ ХҮЛЭЭЛГЕМ

Бистин коллективте орус, башкыр, татар, бурят, украин, тыва дээш хой национал кижилер эл-найыралдыг, бир демниг ажылдап турар. Мен база-ла оларны-биле бир дөмөй тоску беш чылдын доозукчу чылында алган социализмниң хулааскелерин когоруу хуусаалында күөсөдүр дээш күженишкениңг ажылдап, онаашкан ажылчы-биле меледен билин турар мен. Партияның ам болур ээлчегин XXV съездининге төлөптүг белек — белик күш-ажылчы бугурун-гени көргүдүр болур. Бистин күрүл-чүткүлүсү чүгөс өчкөчүгүлүгү болур. Бистин күрүл-чүткүлүсү чүгөс өчкөчүгүлүгү болур. Бистин күрүл-чүткүлүсү чүгөс өчкөчүгүлүгү болур.

АВИАТЕХНИК НИКОЛАЙ ДОЗУР-ООЛ

Ажыл-херек ужурунда аэропорт начальнигиниң политикаг ажыл талазы-биле ораалакчы Л. С. Макаровтун өрээлинге кире берди. Ол эртен анза миналанды хаймычы-ла көчүт. Келген кижиги бүрүзү болу-нуң херекчелинге хамаарыштыр айттырыг салыр. Леонид Степанович чыгып үениң ажылдап, бистин эерттип алгаш, башкы ужудуучуларга чедире берди. Ол аразында Л. С. Макаров элээн хей шалгыч ажылдыг эштерин ала-кылашты. Оларның аразында Николай Дозур-оолдуң ады ба-за кирип турар болду. Ычанга оң дугайын соңуургай берген бис. Авиатехниктиң баазаның девискээринге челе бээривексе, бир самолёт бичи бажың иштинче бажың суу алган тур. Ында авиатехниктер оң мурнуку көвөзө септээп турлар. Оларның бирээзи хей самолёттардыг шалдуң келээнинде оза-лаат самолёттун хуртүрүлгө-нүн алаанда, чаа кырында беликчелин туруп алгаш ийи кижиге айтырды. — Дозур-оол мында кижиги. Дүү ол самолётка челе берип-Чер — дийди. Арай чыныскал саныг, тырын мага-буттук аяжы — самолёттар үчүстүгүңүзүлүт улут ижигери Валерий Артемьевич Можайев бир эштик, бисти-даа өскөдөр чак чок хире, ийи белик чаа кырында ижигери турар. Мелал солтушка до-раан-ла дөөрөжип кирипкына. — Самолёттарныг болгаш вертолёттарныг техниктиг хай-

АВИАТЕХНИК НИКОЛАЙ ДОЗУР-ООЛ

Ажыл-херек ужурунда аэропорт начальнигиниң политикаг ажыл талазы-биле ораалакчы Л. С. Макаровтун өрээлинге кире берди. Ол эртен анза миналанды хаймычы-ла көчүт. Келген кижиги бүрүзү болу-нуң херекчелинге хамаарыштыр айттырыг салыр. Леонид Степанович чыгып үениң ажылдап, бистин эерттип алгаш, башкы ужудуучуларга чедире берди. Ол аразында Л. С. Макаров элээн хей шалгыч ажылдыг эштерин ала-кылашты. Оларның аразында Николай Дозур-оолдуң ады ба-за кирип турар болду. Ычанга оң дугайын соңуургай берген бис. Авиатехниктиң баазаның девискээринге челе бээривексе, бир самолёт бичи бажың иштинче бажың суу алган тур. Ында авиатехниктер оң мурнуку көвөзө септээп турлар. Оларның бирээзи хей самолёттардыг шалдуң келээнинде оза-лаат самолёттун хуртүрүлгө-нүн алаанда, чаа кырында беликчелин туруп алгаш ийи кижиге айтырды. — Дозур-оол мында кижиги. Дүү ол самолётка челе берип-Чер — дийди. Арай чыныскал саныг, тырын мага-буттук аяжы — самолёттар үчүстүгүңүзүлүт улут ижигери Валерий Артемьевич Можайев бир эштик, бисти-даа өскөдөр чак чок хире, ийи белик чаа кырында ижигери турар. Мелал солтушка до-раан-ла дөөрөжип кирипкына. — Самолёттарныг болгаш вертолёттарныг техниктиг хай-

техник шериг эрте-дужаалы-биле эерттип Н. Дозур-оол куралында офицер болуп ала-лашкан, төрөөн Тываның хей чынып келген, улаштыр-ла Кызыл аэропортуңа ажылдай берген. Анык оол самолёттар ажылдагынын техникаг дүзүлгө-нүн ак сеткилдиг күөсөдүр, колдуунда-ла хей олуртут «АН-12» деп самолёттарныг техниктиг хайгаралын кылып турган. Н. Дозур-оол бо чабын Чыдаанга анаа быжылаан вертолёттун техниктиг хайгаралын чорудуп, кызымак ажылдаан. Вертолёт ужудуучуңуң үезинге чыгыс-даа урелин-китке төварышпаан. Авиатехник биле ужудуучуларның үрү-түңчелиг ажылы Чыргак, Шени бажыңга болтулаан өрт-терин чогур үезинде өжүрөр аргам хандырган. Николай Дозур-оол чүгөс мур-мачы ажыл-иңиң өскө, а өскө-көйгү хей-иңиңиң. Ол колдуунда-ла ижигери элбикчел-лөрү хараа тудуу турар үчүстөк — авиатехниктег баазада партия болуунун удуруткучу. Ол болуктун иштинде А. А. Матюшин, В. А. Шахматов, В. Я. Дорощев болгаш өскө-дөр-лаа бугурун-гени мур-мачыны бажыңга, аныктар-ны ижигериңиң акылыңа кыткы-гын улаштырды, боттары-ның үлүг-хуузуңу кирип турар. Оң ужурунда анаа дагы-тыкчы зооучуларның ажылдыг чогур хелинле тургустунган. ЧУРУКТА: авиатехник Н. М. Дозур-оол. Л. САЛЧАН. А. СОДУНАМНЫҢ ФОТОСЫ.

БҮГҮ ДИПТЕРДЕН

ДАШТЫКЫДА АНЫЯКТАР АМЫДЫРАЛЫ

Тоску беш чылдың төңүрүгү чедер кани ай артка...

СЭКП-нің аягы үч чылдаа аграр политикасы боюунда...

СОФИЯ. Болгариянын Велдикотырново округунда...

ПАРИЖ. Улуу департаменттик Бурсель дээр теориянда...

Чөвүлөсүни тусай эртемнигери үнүргөнөр. Оларнын болуу...

ГАВАНА. «Башкырия» деп совет судло-бюро Совет Эмгекчилери, ГРР-нин, Чехословакия...

1970 чылдың август 12-де салтан дераа бола. Европада...

дарында ортумак болган дөдө өрөөндөгү черлерини өрөөн...

СЭКП-нің XXIV съездинин сөздүгүндө үч чыл бурундан бугурунган аймак...

ВЕНА. Бө тылган австрия коммунистер болган АКП-ның талаа...

«КАРА ПОЛКОВНИКТЕРНИ» СУДУ ТАВЫШАН

Грецияга 1967 чылдың апрель 21-де шериг эргилдеи кылган хунтаным башчылары...

Канберра. 1975—1976 саядоо чынында дүктү—Австралиянын дашкаар үндүр...

Англия. Ий чыл мурунда аймак саядышкыныга иштешкил киргизиш...

АНГЛИЯ. Ий чыл мурунда аймак саядышкыныга иштешкил киргизиш...

Чукум-диз, нефть, демир руданы кызып алып, шой болган...

Чукум автомобильдеринин эң уулуларын бирээниниң тудуу...

Дүрүм өзүгээр чазакты дүжүргөниң болган шериг эрге-чагырганын тургусканын...

Ой-бюле кады Грецияның демократтык бөдүктери бө судка...

ДАННА. (СЭТА). Августун он бештик даң башында Бангладеш Республикасы...

БАНГЛАДЕШТЕ ЭРГИЛДЕ

ДАННА. (СЭТА). Августун он бештик даң башында Бангладеш Республикасы...

Көдө аймак-агийнң материал-техника базасын калдыртыр...

Партияның съездинин бугурулгечи чедикчилеринг уткуру...

Чукум-Хемчик районда «Тыгаш» совхозун Бедир-Шат деп черде...

Механизаторларга чаадай амандык, хоолдуң чечини чында...

ШААНДА БОЛГАШ АМ

Силерниң херекчилинериң кады кире хандырып турар...

Алырлар турар автокыларлар. Иштешкил чөмөнгө черлер, дөдө-пөчө...

Районда чөмөнгө черлер, дөдө-пөчө черлер, дөдө-пөчө черлер...

ууңгө чөк хандырыр, шөпчөт културасын бедилер, сөд...

Көдө аймак-агийнң хой арыктыг болган бедик бугурулгуч болдулар дээр.

Марк МАКСИМОВ. (ПМА).

Ам республика төвүндө автовокзалды кирээлдер. Кызыл-дара...

Бастык херектеги ам чүгө аймак-агийнң хандырып турар...

ХЕМЧЭЭНАЛЫР

Мал аймак-агийнң көшкүн чорак тыва кижилер ирак-урак чорук...

жүк турда, саяк билеттерин бедил хандырып алыр. Оларнын өрөөндө...

жүк турда, саяк билеттерин бедил хандырып алыр. Оларнын өрөөндө...

жүк турда, саяк билеттерин бедил хандырып алыр. Оларнын өрөөндө...

